

Årsplan for Bjertnes barnehage 2025 - 2026

Innhold

Innledning	3
Barnehagens formål – lovgrunnlag og styringsdokumenter	4
Nittedal kommune; kommuneplan/samfunnsdel 2022 – 2035.....	4
Plass til alle – ingen utenfor	5
Mangfold og likeverd	5
Barndom	7
Omsorg.....	8
Trygghet, tilvenning og tilknytning	8
Lek.....	10
Sosialt samspill og relasjoner	10
Læring og danning.....	11
Livsmestring	12
Barns medvirkning	13
Overganger	14
Et inkluderende, utviklende og godt barnehagetilbud	15
Tidlig innsats.....	15
Inkluderende miljø	16
Trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.....	16
Godt språkmiljø for alle barn.....	17
Barnehagen som lærende organisasjon	18
Foreldremedvirkning og samarbeid med hjemmet.....	18
Foreldreråd og Samarbeidsutvalg (SU)	19
Oppstarts-, utviklings- og overgangssamtaler	20
Bærekraftig utvikling	20
Trafikksikker kommune	21
Mat og måltider	22
Planlegging, dokumentasjon og vurdering.....	23
Barnehagens individuelle vedlegg.....	24

Innledning

Denne årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, dokumentasjon på barnehagens valg og begrunnelser og informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til foreldre, samarbeidspartnere og andre interesserte.

Årsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med rammeplanens innhold med målsetting om at alle barn skal ha de beste rammer for å oppdage, utforske og utvikle seg i lek med andre barn.

Årsplanen er forankret i FNs barnekonvensjon, barnehageloven og kommunens styringsdokumenter.

Bjertnes barnehage er en fem avdelings barnehage, med 82 barn i alderen 1-6 år. Til å ivareta disse barna har vi 19,6 årsverk. Barnehagen har et flott, kupert uteområde. I 2021 fikk vi satt opp en lavvo i skogen. Med en beliggenhet nær marka har vi gode muligheter for turer både i skog og nærmiljøet. Vi har utarbeidet et felles mål for barnehagen: «I Bjertnes barnehage bidrar vi til livsmestring og god helse gjennom bruk av naturen og nærmiljøet»

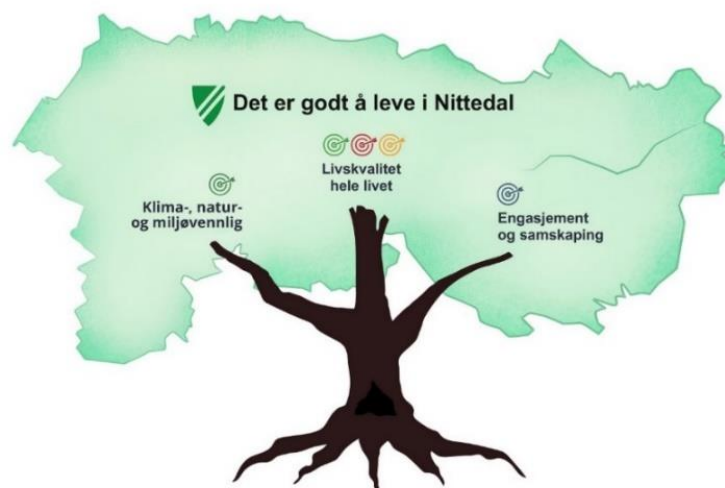
Barnehagens formål – lovgrunnlag og styringsdokumenter

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Nittedal kommune; kommuneplan/samfunnsdel 2022 – 2035

Plass til alle – ingen utenfor

Alle voksne må vise barna gjennom holdning og handling at vi bryr oss om hvordan de har det. Barnehagen har plikt til å iverksette tiltak dersom barn, foreldre eller barnehagen selv ser at et barn ikke har det trygt og godt.

Alle barn skal oppleve og bidra til et inkluderende miljø som fremmer barns trivsel, livsglede og utvikling.

Hjem og barnehage må stå sammen om å skape et inkluderende miljø der det jobbes aktivt mot utestenging, mobbing og/eller annen krenkende atferd.

Mangfold og likeverd

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap.

Vi skal møte alle mennesker, uavhengig av kjønn, alder og livssyn, på en anerkjennende måte med **RAUSHET – REDELIGHET – RESPEKT**, som er grunnleggende kjerneverdier for alle ansatte i Nittedal kommune.

Vi verdsetter alle barn og familier i forhold til etnisitet, sosial status, språk, religion, funksjonsevne, seksuell legning, helse, kjønn og alder.

Dette mangfoldet skal gjenspeiles i barnehagens hverdag, blant annet gjennom valg av aktiviteter og tilrettelegging av det fysiske miljøet.

Barn har rett til åndsfrihet som betyr «å kunne si hva du vil, mene hva du vil og tenke hva du vil».

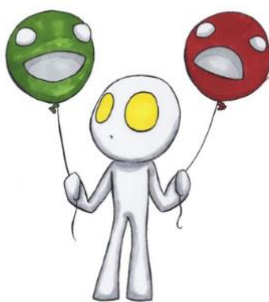
Menneskerettighetene vektlegger foreldrenes rett til å oppdra barn i henhold til sin egen religion eller livssyn og barns rett til å bli kjent med det samfunnet de vokser opp i.

Barnehagen skal bidra til at alle barn får utvikle seg i tråd med sine evner og interesser.

Ulikheter må sees på som en ressurs. Barn skal få mulighet til å møte mangfold med undring og nysgjerrighet. Ut fra situasjon, behov og forutsetninger, kan rettferdighet bety at barn behandles ulikt.

Nittedals kommunale barnehager markerer de kristne høytidene i forbindelse med jul og påske. Dersom barnehagene har barn med andre religioner eller livssyn, skal markering av disse planlegges i nært samarbeid med foreldrene. Personalet har en yrkesetisk forpliktelse til å handle i tråd med barnehagens styringsdokumenter.

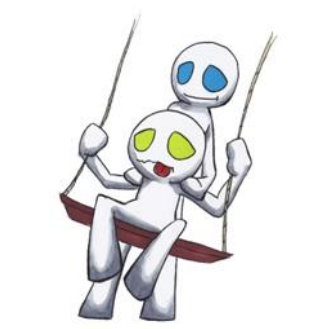
I Bjertnes barnehage skal vi:

- Formidle tradisjoner, kulturer, verdier og høytider som er representert i barnegruppa og/eller i samfunnet
- Utforske og undre seg sammen med barna
- Sette grenser på en slik måte at barna føler seg respektert
- Bidra til forståelsen om kulturelle likheter og forskjeller, og inkludere barna i et miljø som motvirker mobbing
- Ha lekemateriell som bidrar til allsidig lek og oppmuntrer barna til å delta i alle aktivitetene i barnehagen
- Være aktive i hverdagen med å motvirke stereotyper, og være bevisst på hvilke forventninger, rammer og føringer vi pålegger barna
- Gi gutter og jenter like muligheter til deltakelse i alle aktiviteter i barnehagen

Barndom

Barndommen har en verdi i seg selv. Barn forstår seg selv og verden ut fra hvor de er her og nå og er eksperter på egen barndom. Personalet skal ha respekt for barnas opplevelsesverden, være nysgjerrig på miljøer barna ferdes i og prøve å forstå hvordan dette påvirker deres barndom og kultur.

Barnehagen skal sikre barna gode minner fra barndommen og dyrke de gylne øyeblikkene i hverdagen.

Omsorg

Å gi god omsorg handler om å gi barna det de trenger for å utvikle seg godt.

Omsorg i barnehagen handler både om forholdet mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet og komme til uttrykk i det sosiale samspillet.

Å gi barn mulighet til å gi hverandre og ta imot omsorg, er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse.

God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, til gode relasjoner og til gradvis å kunne ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Barn trenger voksne med et varmt hjerte og et klart hode.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Oppmuntre barna til å vise omsorg for hverandre, og øve på å sette genser for seg selv*
- *Skape et inkluderende miljø*
- *Undre oss sammen med barna og gi de tid og rom til å finne svaret/egne løsninger*
- *Være tilstedeværende voksne som er anerkjennende, bekreftende, imøtekommende og veiledende*
- *Se hvert enkelt barn og viser interesse for det de kommuniserer*

Trygghet, tilvenning og tilknytning

For å ha gode hverdager i barnehagen, må barnets grunnleggende behov for trygghet og tilknytning ivaretas.

Barnets behov for trygghet og utforskning er grunnleggende og kontinuerlig. For at disse behovene skal ivaretas på en god måte, trenger barnet tilstedeværende og tilgjengelige voksne som evner å inngå i sensitive samspill.

Vi voksne er ansvarlig for relasjonen med barnet og må være bevisst handlingsalternativer og hvordan egen atferd påvirker barnet.

Derfor skal personalet følge barnets ønsker når det er mulig og ta ansvar når det er nødvendig ved å:

- Være **STØRRE** – ta grep, organisere, planlegge, forberede og ha kontroll
- Være **STERKERE** – følelsesmessig sett, la deg ikke vippe av pinnen, la deg ikke stresse
- Være **KLOKERE** – forstå hva som skjer, forklare hva som skjer, sette grenser uten å være krenkende ovenfor barnet
- Være **GOD** – Barna skal oppleve oss som vennlige og snille også i situasjoner der vi må være tydelige og setter grenser.

For å sikre at barn og foresatte får samme informasjon og blir møtt på en god måte når de begynner i barnehagen er det utarbeidet felles retningslinjer for oppstart og overganger i de kommunale barnehagene.

I Bjertnes barnehage ser vi stor verdi i å prioritere god tid på tilvenning. Starten er viktig for hvordan barnet senere får det i barnehagen. Tilknytningen til nye voksne tar tid, og det er viktig at foreldrene er tilstede sammen med barna den første tiden i barnehagen. Minimum 5 dager på småbarnsavdelingene. Barnehagen legger til rette for barnas behov i tett dialog og samarbeid med foreldrene.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Ha besøksdag(er) i mai/juni*
- *Ha oppstartsamtaler med nye foreldre og med de som bytter avdeling*
- *Ha foreldre til stede sammen med barna ved oppstart*
- *Etablere barnehagens rutiner gradvis*
- *Personalet gir tilbakemeldinger på barnets reaksjoner slik at vi kan finne best mulig overgangsrutiner rundt hvert enkelt barn*
- *Oppfordre til kortere dager de påfølgende dagene*

Lek

«Med skrubbsår på knærne og stjerner i øynene»

Barn leker for å leke og leken har verdi i seg selv. Gjennom leken lærer barn å samarbeide, de utvikler sin sosiale kompetanse og er en viktig arena for språkutvikling. Lek skal være et sted hvor barna kan prøve ut ulike roller og oppleve glede og mestring.

Personalet i barnehagen veileder og støtter barna for at alle skal kunne delta i lek. Ved å bli med inn i leken skal personalet utvide barnas lek, gi forslag til roller, hjelpe til å finne frem rekvisita og på ulike måter sørge for at alle barna får mulighet til å delta på sine premisser. I barnas lek får vi også en unik mulighet til å se verden fra deres ståsted og vi kan bidra med å skape felles referanserammer for barna. Lekens egenart gir barnet mulighet til å gå ut og inn av rollene og samle mangfoldige opplevelser.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Observere, analysere, støtte, delta og berike lek på barnas premisser*
- *Ha gruppeinndeling med fokus på utvikling av vennskap og sosial kompetanse*
- *Gi barna rom for lek i ulike miljøer (tid, skjerming, sted og rekvisitter)*
- *Bruke nærområdet og naturen som inspirasjon til lek*
- *Jobbe med aldersinndelte grupper på tvers av avdelingene*

Sosialt samspill og relasjoner

Sosial kompetanse er evnen til å omgås andre, og den kan læres og utvikles gjennom sosialt samspill. Dette er viktig for å etablere og videreutvikle vennskap. Sosial kompetanse består av ferdigheter som gjør det mulig å mestre ulike sosiale situasjoner. Det handler om å balansere mellom egne og andres behov, finjustere atferden og forstå intensjonen bak handlinger.

Forskning viser at barns evne til å etablere vennskap henger sammen med deres sosiale kompetanse. Sosial kompetanse inkluderer selvfølelse, empati, prososial atferd, selvhevdelse og selvkontroll.

Vi utvikler sosiale ferdigheter gradvis gjennom erfaringer på arenaer der vi samhandler med andre, som i barnehagen, i fritidsaktiviteter og i hjemmet.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Bruke pedagogiske verktøy i arbeidet med følelsesregulering (Eksempelvis «Grønne tanker – glade barn»)*
- *Veilede barna til å finne strategier på konfliktløsning ut fra alder og barnegruppe*
- *Bidra til at barna får tillit til seg selv og sine ferdigheter*
- *Lære barna å sette grenser for seg selv og respektere andres*
- *Jobbe med å lytte til andre, vente på tur, tørre å snakke i gruppa og ta hensyn til hverandre*
- *Være gode rollemodeller gjennom egen væremåte*

Læring og danning

For å utvikle hele sitt lærings-potensiale trenger barn anerkjennende, tydelige, nysgjerrige, engasjerte og undrende voksne. Ved å bygge videre på eksisterende lek utvikles barnas ordforråd og sosiale kompetanse, kreative tenkning, leke- og lærelyst.

Danning handler om at barna både blir en del av et fellesskap og vokser opp til å bli et selvstendig menneske. Gjennom gode dannelsprosesser utvikler barna et positivt selvbylde og lærer å forstå og respektere seg selv og andre. Personalet i barnehagen skal gjennom lek, samspill, samtale og utforskning legge til rette for å støtte barnets identitetsutvikling og selvforståelse og fremme barnets tilhørighet i samfunnet. Trygge, tydelige og tålmodige voksne gir rom for og utfordrer barn til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Gi barna tid og rom til å finne svaret/egne løsninger*
- *Se hvert enkelt barn og vise interesse for det de kommuniserer*
- *Legge til rette for at barna opplever læring i, om og gjennom bevegelse*
- *Legge til rette for at barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger*
- *Gi alle barn positive tilbakemeldinger i løpet av dagen*
- *Arbeide med fagområdene*

I Bjertnes barnehage har vi fokus på barns mestring når vi tilrettelegger læringsmiljøet. Vi er opptatt av å veilede barna på hvordan de skal være sammen med andre mennesker, slik at både de selv og andre har det bra. Vi jobber for å gi barna et støtt grunnfjell av basiskvalifikasjoner og gjøre dem trygge på seg selv. Da mener vi de har fått gode forutsetningene for trivsel og læring videre i livet.

Livsmestring

Barnehagen skal ha et trygt læringsmiljø der barna tilegner seg og prøver ut sosiale og emosjonelle ferdigheter. Å regulere egne følelser, gjenkjenne og skille mellom ulike følelser hos seg selv og andre er grunnlaget for å fungere i samspill med andre, noe som igjen er viktig for barnets psykiske helse og som gjør det i stand til å tåle livets opp- og nedturer.

I tillegg skaper vi et kreativt og spennende miljø hvor barna blir utfordret til å utforske og samle nye opplevelser og erfaringer. Gjennom mangfoldige opplevelser blir barna bedre kjent med seg selv og andre. Herved utvikler de en positiv selvfølelse, blir trygge i møte med andre mennesker og utvider sin toleranse i møte med nye opplevelser, utfordringer eller motstand.

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap.

Vårt mål er at alle barn utvikler en positiv identitet hvor de er trygge, kan føle, tenke og utfolde seg uten å være redde. I barnehagen veileder og støtter vi barn i møte med motstand og utfordringer. Vi skaper læringsmiljøer som er tilpasset

barns utvikling og fremmer helhetlig læring og robuste barn.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- Hjelp barna med å regulere følelser
- Jobbe systematisk med å skape et inkluderende barnehagemiljø
- Legge til rette for at alle barn opplever mestring
- Gripe inn når et barn utsettes for krenkelser
- Ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette skal håndteres

Barns medvirkning

«Alle barn har rett til å si meningen sin og deres meninger skal bli tatt på alvor»

Barns medvirkning handler om å gi barn muligheten til å delta aktivt i beslutninger og påvirke sin egen hverdag. Barns medvirkning handler ikke om at barna skal bestemme alt, men om å gi dem muligheten til å uttrykke sine synspunkter og påvirke det som skjer i barnehagen.

Medvirkning handler om å inkludere dem i beslutningsprosesser på en måte som er tilpasset deres alder og modenhet.

Når barn opplever at deres synspunkter blir tatt på alvor, føler de seg inkludert og får en opplevelse av innflytelse.

Barnehagen må være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som passer for hvert enkelt barn.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Planlegge og gjennomføre aktiviteter ved å ta utgangspunkt i barnas nonverbale og verbale språk*
- *La barna få være medhjelpere i hverdagen*
- *Ha fokus på selvstendighet i hverdagen*
- *Observere, være lydhøre og vise oppriktig interesse*

Overganger

Vi har flere overganger i barnehagen. Det begynner når barna starter opp i barnehagen, fra småbarn- over til store barns- avdeling, ved bytte mellom avdelinger, ved bytte av barnehage eller når de begynner på skolen. Alle overganger krever gode forberedelser. Det skal legges til rette for at barna opplever en trygg og god overgang ved å kunne ta avskjed med foresatte/avdelingen/barnehagen på en god måte, og ha positive forventninger til å begynne på ny avdeling/skole.

For å sikre at barn og foresatte får samme informasjon og blir møtt på en god måte når de begynner i barnehagen, er det utarbeidet rutiner for oppstart i barnehagen, for overgang til ny avdeling og for overgang barnehage – skole.

Når barna begynner på skolen skal de oppleve en sammenheng mellom barnehage og skole og dermed mestringsglede. Barnehagen skal bidra til at barna avslutter barnehagetiden på en god måte, og møter skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

Vi har en felles plan for overgang barnehage – sfo/skole:

<https://www.nittedal.kommune.no/publisert-innhold/barnehage-og-skole/infosider-barnehage/for-ansatte-i-nittedalsbarnehagene/>

I Bjertnes barnehage skal vi:

- Følge «sammen om barns utvikling og læring – plan for overgang mellom barnehage og skole/SFO i Nittedal kommune».
- Ha «Størsting»-gruppe med skoleforberedende aktiviteter og gode opplevelser
- Ha økt fokus på selvstendighet
- Ha samarbeidsmøter med skolen ved behov
- Bidra til å styrke barnets selvfølelse og tro på seg selv
- Ha «størsting»-uker i slutten av barnehageåret
- Ha besøks-dager før sommer ferien for de som skal over på nye avdelinger.

Et inkluderende, utviklende og godt barnehagetilbud

For å utvikle et barnehagetilbud med høy kvalitet har vi valgt ut fire fokusområder:

Tidlig innsats

Tidlig innsats innebærer innsats på et tidlig tidspunkt i barnets liv og iverksettelse av tiltak når problemer oppstår eller avdekkes. Det betyr at barnehagepersonalet må ha kompetanse til å se barnets behov, gi støtte og legge til rette for et helhetlig og inkluderende barnehagetilbud. I nært samarbeid med foreldre søkes det hjelp hos andre tjenester når det er behov eller påkrevd. I Nittedal er det utarbeidet en handlingsveileder for bedre tverrfaglig innsats (BTI). Handlingsveilederen er forpliktende for alle ansatte som møter barn, unge og familier med behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet i korte eller lengre perioder i livet.

<https://www.nittedal.kommune.no/publisert-innhold/helse-omsorg-velferd/bedre-tverrfaglig-innsats---bti/>

Inkluderende miljø

Inkluderende miljø handler om barnets opplevelse av å høre til og å være en betydningsfull person for fellesskapet i barnehagen og opplever seg sosialt inkludert. Derfor må personalet støtte barnets identitetsutvikling og positive selvforståelse.

Hjemmet og barnehagen må stå sammen for at alle barn opplever og bidrar til trygghet, vennskap, trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Å skape et inkluderende barnehagemiljø er vårt felles ansvar.

Barn trenger å lære en rekke sosiale ferdigheter for å utvikle positive relasjoner. Barnehagen skal ha et trygt læringsmiljø der barna tilegner seg og prøver ut sosiale og emosjonelle ferdigheter gjennom lek og tilrettelagte aktiviteter.

Trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Vi jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø ved å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser.

Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak, helt til barnet opplever at det har et trygt og inkluderende miljø.

Vi forebygger tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme barns helse, trivsel, lek og læring.

De kommunale barnehagene i Nittedal gjennomfører et utviklingsarbeid, «**trygt og godt psykososialt barnehagemiljø**», et kompetansehevingstiltak innenfor barnehagelovens kapittel 8, psykososialt barnehagemiljø.

Utviklingsarbeidet gjennomføres i perioden 2023-2026 og blir finansiert gjennom regionale kompetansemidler. Fra august 2024 drives prosjektet i partnerskap med Universitet i Innlandet.

Fokusområder for 2024 – 2025 har vært «lek og barnets stemme» og vil bli videreført også for 2025 – 2026.

Viser også til «Nittedal kommunes «handlingsveileder for et inkluderende barnehagemiljø».

Godt språkmiljø for alle barn

«Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening»

Å støtte barns språkutvikling er en av barnehagens kjerneoppgaver og en forutsetning for læring, samspill, lek og tilhørighet.

Et godt språkmiljø legger til rette for at barna får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, og som et redskap for å uttrykke tanker, meninger og følelser.

Språk og kommunikasjon er en sentral del av barnehagens arbeid som pedagogisk virksomhet. Flerspråklighet er en ressurs og det verdsettes og jobbes med forskjellige kommunikasjonsformer tilpasset barnets kommunikasjonsnivå.

I Bjertnes barnehage skal vi:

- *Anerkjenne og respondere på barns ulike uttrykksformer (fysiske, estetiske, nonverbale og verbale uttrykk)*
- *Veilede og oppfordre barna til å kommunisere egne tanker og følelser*
- *Være bevisst på sine roller som språklige forbilder*
- *Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen*
- *Bruke alternativ og supplerende kommunikasjonsmetoder*
- *Ta i bruk bøker, eventyr, sanger, rim og regler som arbeidsverktøy*

Barnehagen som lærende organisasjon

En lærende organisasjon kjennetegnes ved at hele personalet er engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan man best kan arbeide mot organisasjonens mål gjennom målrettet arbeid og bevisst metodebruk.

Endrings- og utviklingsarbeidet skal baseres på forskning- og kunnskap. Vi er nødt til å tenke nytt for å sikre nødvendig omstilling i et samfunn som stadig er i utvikling.

Som lærende organisasjon deler vi kunnskap og erfaringer for å hjelpe hverandre med å forstå «*hva vi skal gjøre, hvordan vi skal gjøre det, hvorfor vi skal gjøre det, og hvorfor vi skal gjøre det akkurat slik*».

I Bjertnes barnehage skal:

- *Personalet analyserer og reflekterer over egen praksis*
- *Personalet bruker årsplan aktivt som arbeidsverktøy*
- *Personalet har lærende møter*
- *Personalet jobber mot felles mål*

Foreldremedvirkning og samarbeid med hjemmet

“It takes a village to raise a child”

Nittedals kommunale barnehager ønsker å bidra til en kultur der alle er med og tar ansvar for at

alle barn har det bra.

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av barnehagetilbudet.

Samarbeid på gruppenivå ivaretas gjennom foreldreråd, evt. arbeidsutvalg og samarbeidsutvalg.

Barnehagepersonalet og foreldrene har et felles ansvar for barnas trivsel og utvikling. Det er personalets oppgave å forvalte det lov- og verdigrunnlag som barnehagen har, men det må gjøres på en måte som sikrer god informasjon og som inviterer til medvirkning fra foreldrenes side.

Foreldreråd og Samarbeidsutvalg (SU)

Foreldreråd og samarbeidsutvalg skal gi mulighet for å ivareta foreldrenes kontakt med barnehagen på en aktiv måte.

Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. SU skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet.

Mer informasjon finner du her:

<https://viewer.ipaper.io/Fjuz/foreldreutvalgene/fub/foreldreraad-og-samarbeidsutvalg-i-barnehagen/>

Oppstarts-, utviklings- og overgangssamtaler

Et tiltak for å sikre et godt samarbeid og god dialog mellom barnehage og hjem er individuelle samtaler.

Når barnet begynner i barnehagen inviteres foreldrene til en oppstartssamtale der vi går igjennom hvordan barnets trivsel og utvikling har vært hittil, forventninger til barnehagestart og annet av betydning for at tilvenningen skal bli så bra som mulig. Det er et felles samtaleskjema for denne samtalen.

Når barnet skal bytte avdeling tilbys en overgangssamtale som skal sikre en god overgang og at nødvendig informasjon overføres til den nye avdelingen. Det er også en tilsvarende samtale for overgang til skolen.

Foreldre inviteres også jevnlig til utviklingssamtaler med pedagogisk leder på avdelingen. Også her er trivsel og utvikling i fokus.

Bærekraftig utvikling

“Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn”.

Barnehagen kan bidra til å øke barnas forståelse for bærekraft ved å lære dem om sammenhengen mellom handlinger og konsekvenser. Barna skal lære om miljøvern, ressursbruk og hvordan små valg kan påvirke planeten vår.

Ved å bruke og utforske naturen og se mangfoldet, vil barna forstå dens betydning og hvorfor det er viktig å ta vare på dyr og planter og miljøet.

Barnehagen skal legge til rette for at barna deltar i praktiske aktiviteter som å så og plante, søppelsortering og resirkulering. Barn skal lære om forbruk og hvordan det påvirker miljøet.

Vi er miljøsertifisert og rapporterer årlig til Miljøfyrtårn. Dette innebærer at vi veier avfall, legger vekt på økologisk og kortreist mat ved innkjøp, resirkulerer og jobber tematisk etter rammeplanen for en bærekraftig utvikling med fagområdet natur, miljø og teknologi.

I Bjertnes betyr det:

- Miljøvernuke uke 19
- Sortering av søppel
- Fokus på gjenbruk

Trafikksikker kommune

Nittedal kommune er godkjent som «Trafikksikker kommune» og jobber for å sikre et godt, målbevisst og helhetlig arbeid med trafikksikkerhet. Trygg Trafikk har utarbeidet kriterier for kommunens virksomheter for å få denne godkjenningen. For barnehager gjelder dette **trafikksikkerhet**, **trafikkopplæring** og **samarbeid mellom hjem og barnehage** knyttet til trafikksikkerhet og – opplæring. Barnehagene informerer foreldre jevnlig.

Relevant informasjon finnes her:

<https://www.tryggtrafikk.no/trafikksikker-kommune/kriterier-og-veileder/for-barnehagene-i-kommunen/>

<https://www.barnastrafikklubb.no/barnehage/>

I Bjertnes betyr det:

- Trafikkopplæring:
 - Barna lærer trafikkregler for fotgjengere og om bruk av sansene sine i trafikken.
 - Barna lærer om bilbelte og refleks
- Sikkerhet på turer:
 - Vi har utarbeidet rutiner for sikkerhet på turer
- Samarbeid med hjemmet:
 - Påvirker foreldre til å sikre barn på vei til og fra barnehagen.
 - Informerer om sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass.

Mat og måltider

Matlaging og måltider skal bidra til matglede og fellesskapsfølelse, gode vaner og kunnskap om kost. Det legges til rette for tre faste måltider om dagen, med medbrakt eller tillaget mat.

Mat og måltider som serveres i barnehagen bør være varierte og i tråd med Helsedirektoratets kostråd.

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/mat-og-maltider-i-barnehagen/anbefalinger-for-mat-og-maltider-i-barnehagen>

I Bjertnes barnehage skal vi:

- Gi tid til at barna kan smake, lukte og kjenne på maten under måltidet
- Tilby grønnsaker
- Tilby varm mat en gang i uken
- Høste i egen «kjøkkenhage»
- Oppfordre barna til å «gjøre selv»
- Tilby en bursdagsmeny som barna kan velge fra

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

*«Alle barn skal oppleve et inkluderende, utviklende og kvalitativt
godt barnehagetilbud»*

Derfor er planlegging, dokumentasjon og vurdering viktige kvalitetskriterier i vårt utviklingsarbeid som lærende organisasjon. Planlegging og evaluering skal skje i samarbeid med barna. Dette krever at personalet er «koblet på» og lydhøre for barns interesse og innspill.

Gjennom planleggingsprosesser implementerer vi barnehageloven og rammeplanens krav i våre egne planer slik at barn opplever et godt barnehagemiljø som fremmer lek, læring og danning i både strukturerte og ustrukturerte situasjoner.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Dokumentasjonen skal gi informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen.

Vurderinger om barnegruppen eller enkeltbarns trivsel og utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig.

Personopplysninger behandles i samsvar med personopplysningsloven. Alle opplysninger om barnegrupper eller enkeltbarn arkiveres i digitalt arkivsystem.

Foreldre har innsynsrett i det som omhandler eget barn.

Personopplysninger skal ikke deles med andre instanser uten samtykke fra foreldrene. Unntatt er opplysningsplikten til barnevernstjenesten.

Kvaliteten i det daglige samspillet mellom voksne og barn er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring.

Barnegruppa og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres, dokumenteres og vurderes fortløpende. Gjennom vurderingsarbeidet skal vi si noe om hvor godt vi lykkes med å gjøre planer om til praksis. Vi vurderer vårt eget arbeid for å lære og videreutvikle vår pedagogiske praksis.

I Bjertnes betyr det:

- Periodeplaner
- Metodeplaner
- Bildedeling og oppsummering via Visma, som er barnehagens kommunikasjonsplattform.
- Vurdering av felles aktiviteter og perioder

Barnehagenes individuelle vedlegg

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med Rammeplanens syv fagområdene for å skape et godt og variert læringsmiljø for alle barn, uavhengig av deres utviklings-, funksjons- eller mestringsnivå. Et godt læringsmiljø fremmer trivsel, allsidig utvikling og helse. Alle barn skal oppleve stimulering, utfordring og mestring tilpasset sitt eget utviklingsnivå.

Progresjonsplanen tar utgangspunktet i barnets utvikling.

Progresjonsplanen er utgangspunktet for barnehagens periodeplaner.

Personalet har ansvar for at progresjons- og periodeplanene gjennomføres gjennom hele året i både spontane og planlagte aktiviteter. Dette krever at personalet er bevisste, faglig engasjert, ser mulighetene i hverdagen og tar barns innspill på alvor.

Kommunikasjon, språk og tekst

Mål

- Alle barn opplever glede, mestring og utvikling gjennom språklige aktiviteter i fellesskap med andre.

1-2 år

Hva	Hvordan
• Få kjennskap og gode opplevelser med rim og regler. • Lære sanger med, og uten bevegelse og sangleker • Bli kjent med billed- og pekebøker • Bli kjent med bøker med enkel tekst • Positive opplevelser med verbal og non-verbal kommunikasjon • Utvikle evne til å kommunisere i lek og samspill med andre barn	• Bruk av sanger og bevegelse, rim og regler i samlinger og aktiviteter. • Bruke konkrete, bevegelse og bilder som støtte til enkle sanger og fortellinger. • Lese billedbøker/pekebøker sammen med barna. • Lek med lyder • Mye en-til-en kontakt • Være til stede der barna er, på gulvet • Gi barna tid til å uttrykke seg

2-3 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Se sammenhenger mellom ord og bilde • Øve på å gjenfortelle. • Lyttetrening. • Sette ord på ønsker og følelser • Fa kjennskap til digitale verktøy.	• Bruke bildekort, puslespill og bøker som er tilpasset alderen. • Gjenkjennelsesleker • Oppfordre til tegning • Fortelle eventyr både med og uten med konkrete • Legge til rette for samtaler mellom voksen - barn og barn - barn. • Oppfordre til rollelek • Bruke rim, regler og sanger

3-4 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Begynnende ferdigheter i gjenfortelling. • Barna skal gjenkjenne sitt eget navn som ordbilde • Spille spill • Erfaring med digitale verktøy. • Bevisstgjøring på bruk av språket i konfliktsituasjoner og sette ord på følelser. • Ta ordet og lytte til andre i samlinger. • Legge til rette for- og delta i rollelek med fokus på at barna lærer seg lekekoder	• Vi samtaler med barna om hverdagsopplevelser hjemme. • Lese bøker som gir inspirasjon og nytenking • Gi barna mulighet til å bli kjent med enkeltord som symbol (ordbilder) • Høytlesning og lytte til lydbøker

4-5 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Utvikle det abstrakte begrepsapparatet • Preposisjoner, bøyninger verb osv. • Større kjennskap med språklyder. • Se sammenheng mellom det talte og skrevne ord.	• Leke og tulle med ord spontant og organisert • Spille spill – lotto, memory • Barna dikterer tekster, bokstaver og tall som den voksne skriver ned • Rimer og dikter. • Oppmuntre til tegning og lekeskriving

5-6 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående	• Barna får møte ordbilder, bokstaver, tall og andre symboler på avdelingen.

• Tall og bokstaver blir en del av det daglige livet i barnehagen • Ha kjennskap til alfabet • Skrive sitt eget navn. • Trene på å hevde sine meninger, lytte til andres og vente på tur. • Vi leser fortsettelsesbok, og øver på å gjenfortelle det vi har snakket om • Øve på å ta imot felles beskjeder • Bruk av digitale verktøy	• Høytlesning, lydbøker og fortsettelsesbøker. • Størstinggruppe der det jobbes med skoleforberedende oppgaver. • Trene på å skrive eget navn. • Lære å rekke opp handa når en skal si noe.
---	--

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Mål
• Gi barna mulighet for fin- og grovmotoriske aktiviteter som bidrar til utfordringer og mestring. • Barna lærer om personlig hygiene • Barna inkluderes i et miljø som forebygger krenkelser og mobbing. • Barna har et variert og sunt kosthold

1-2 år

Hva	Hvordan
• Erfaring med variert terreng • Få finmotoriske utfordringer • Oppleve kroppslig mestring • Lære navn på kroppsdelar • Godt kosthold skal etableres • Lære å spise og drikke selv • Vi innøver gode vaner av håndvask	• Utelek hver dag • Gå på turer i nærmiljøet • Vi tilpasser det fysiske miljøet slik at det blir god plass til «tumblelek» • Bevegelsessanger • Snakke og synge sanger om kropp/kroppsdelar • Smake og lukte på variert mat. Gi tid, rom og et positivt forhold til mat • La barna spise og drikke selv

• Begynnende trening med av- og påkledning	• Oppfordre til å prøve selv • Gode rutiner for hvile • Barns grenser i forhold til egen kropp skal respekteres.
--	--

2-3 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikle motoriske ferdigheter og balanse • Bli bevisst kroppslige muligheter og begrensninger • Bevisstgjøring og kjennskap til kroppsdelene • Videreutvikle finmotorikken • Innøve pinsettgrep • Øve på å sitte i ro • Trene på å smøre maten selv • Fra bleie til toalett • Lære rutiner for håndvask • Begynnende av- og påkledning	• Utelek hver dag • Barna øver på å gå på tur selv • Sangleker • Vi har aktiviteter som inneholder tegning, perling, klipping • Vi har samlingsstunder • La barna smøre selv • Snakke om hvorfor vi vasker hendene • Gi barna tid til å kle av og på seg selv • Vi er ute hver dag og tilrettelegger for at barna får utfordringer med f.eks klatring, hopping, løping osv.

3-4 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikling av motoriske ferdigheter og kroppskontroll • Bli glad i og fortrolig med sin egen kropp og at alle er ulike • Glede over å være ute i all slags vær • Pinsett- og blyantgrep blir mer innarbeidet	• Utelek hver dag • Vi har turmål som gir ulike fysiske utfordringer og gode turopplevelser • Vi samtaler om viktigheten av, og praktiserer god hygiene • Legge til rette for kroppslige inne- og uteaktiviteter • Legge til rette for formingsaktiviteter

• Mer selvstendighet med toalettbesøk og av- og påkledning • Bevisstgjøring av kroppsdelar - trene munnmotorikk • Kler på seg selv med veiledning • Barna skal ha et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp. • Praktiserer god hygiene • Barna er delaktige ved måltidet ved at de får smøre selv og rydde etter seg	• Samtale om mat, smake på ulike ting • Fortelle hvordan vi skal hoste i armkroken • Legge til rette for selvstendighetstrening ift toalettbesøk, håndvask og av- og påkledning
--	---

4-5 år

Hva	Hvordan
• Videreføre motoriske ferdigheter. Øve på utholdenhet i aktiviteter • Bedre kontroll på finmotorikken • Utvide forståelsen for sammenhengen mellom kosthold og helse • Få kunnskap om bakterier	• Utelek hver dag • Gå på lengre turer • Øve på å klippe med saks etter en strek og fargelegge etter streker • Matlaging • Få øve seg på ski • Forklare viktigheten av håndvask og konsekvensene av manglende håndvask

5-6 år

Hva	Hvordan
• Videreføre motoriske ferdigheter og utholdenhet i aktiviteter • Barna får erfare å være ute i lengre tid med utfordrende aktiviteter • Stole på egen kropp og utfordre egne grenser • Sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser.	• Utelek hver dag • Gå lange turer • Lære om hvordan vi ser ut inni kroppen og hvordan kroppen fungerer

• Barna klarer å kle av og på seg selv, og foreslår selv hvilke klær de trenger • Barna skal være selvhjulpne ved toalettbesøk og håndvask skal være innlært • Barna har kunnskap om kosthold og ulike matvarer, hva kroppen trenger av mat, aktivitet og hvile	• Legge til rette for at barna får smake og lukte på forskjellige matvarer
---	--

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Mål
• Personalet skal stimulere barns nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøving og eksperimentering

1-2 år

Hva	Hvordan
• Utforskning av omverden • Introdusere barna for formingsmateriell • Presentere farger • Lytte og bevege seg til sang og musikk • Barna presenteres for ulike sanger.	• Synge sanger for barna, høre på musikk, gi rom for bevegelse, enkle instrumenter • Dramatisere enkle fortellinger og historier

2-3 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Bli kjent med navn på farger • Barna skal få erfaring med å bruke saks • Innføre flere typer formingsmateriell • Varierte musikkopplevelser • Eventyr • Inspirere til rollelek	• Gjenta aktiviteter • Synge, spille og høre på musikk • Legge til rette for kreativitet i forming • Legge til rett for formingslek ute, sand og snø • Ha utkleddingstøy tilgjengelig

3-4 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Kunne farger • Synger sanger med mer tekst • Fortellinger med mer tekst • Rollelek, drama og utkledding	• Utvide repertoaret innenfor musikk, kunst og kultur • Perle, små tegneoppgaver, klippe lime, male tegne med tusj, bygge/konstruere • Ha formingsmateriell lett tilgjengelig for barna

4-5 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Kunne flere farger • Lage system og mønstre • Tegne etter modell, detaljer. • Blyantgrep • Sanger med flere vers, mer avanserte melodier	• Utvide repertoaret i formingsmateriell og lekemateriell • Introdusere flere sanger, lage sanger

5-6 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Detaljer i tegning, maling og forming • Opptreden, ha konsert • Avansert rollelek • Museum • Ulike prosjekter knyttet til påske- og juleaktiviteter	• Formingsmateriell som krever nøyaktighet • Få ulike kunst- og musikkopplevelser • Opptre på lucia og sommerfesten • Bevisst bruk av udefinert materiell i «størsting»-gruppa

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Mål

- Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barna bli kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden

1-2 år

Hva	Hvordan
• Bli trygge på seg selv, voksne og barn i barnehagen • Bli en del av et fellesskap • Bli introdusert for barnehagens tradisjoner • Delta og bidra i felles aktiviteter for at de skal få oppleve gleden ved fellesskapet • Vi er bevisst på de voksnes påvirkning som rollemodeller • Barna blir kjent i nærmiljøet rundt barnehagen	• Personalet skal være trygge og nære voksne for barna, og gi omsorg på barnets premisser. • Bruke uteområdet året rundt • Gå på tur i nærmiljøet • Være i lek sammen med de andre barna, hvor personalet er aktivt til stede.

2-3 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Bli bedre kjent i og rundt barnehagen • Utvide kjennskapen til nærmiljøet • Lære å ta hensyn til hverandre • Oppmuntre barna til å medvirke i egen hverdag • Observere og delta i dagligdagse gjøremål som ryddig, vedlikehold o.l. • Nasjonaldagen 17.mai	• Personalet skal være seg bevisst å sette ord på barnas positive handlinger ovenfor andre, og oppmuntre de til å hjelpe hverandre. • Nøytrale aktiviteter som alle kan være med på i forbindelse med høytidene • Sikre at alle barn blir sett, hørt og spurt • Voksne som leser og anerkjenner barnets mange uttrykk/kroppsspråk • Inkludere barna/gi oppgaver i forbindelse med måltider o.l.

	• Lære fargene i flagget. Høre og synge nasjonalsangen og andre sanger som hører nasjonaldagen til.
--	---

3-4 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Barna opplever å bli sett og hørt og får lov til å foreta valg ut fra egne forutsetninger - medvirkning • Vi går på turer og utforsker nærmiljøet • Erfare at vi er likeverdige, uavhengig av kjønn, og deltar i felleskapet • Samefolkets dag 6. februar • Nasjonaldagen 17. mai	• Vi samtaler med barna om toleranse og respekt • Besøke andre avdelinger på huset • Personalet jobber for at alle barn i barnehagen skal føle seg inkludert og akseptert uavhengig av kjønn • Fargelegge flagget, lære sanger og snakke om hvorfor vi feirer nasjonaldagen • Markere samefolkets dag med å lese bøker, se på bilder og smake på tradisjonell mat

4-5 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Barnehagens nærmiljø • Lære om og erfare demokratiske prinsipper, medbestemmelse • Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og skikker • Få begynnende kunnskap om menneskerettigheter, barnekonvensjonen • Samefolkets dag 6. februar • Nasjonaldagen 17. mai	• Videreføre besøk i og rundt barnehagen • Snakke sammen om hvordan vi kan passe på og være venner • Samtaler om konsekvenser av handling og valg • ha samtaler rundt barns rettigheter • Snakke om hvilket land, kommune og vei vi bor i. • Snakke om jule- og påsketradisjoner og skikker.

5-6 år

Hva	Hvordan
• Bygge videre på det foregående • Bidrar aktivt til et inkluderende barnehagemiljø • Lærer å se seg selv i forhold til andre barn og voksne og å vise hensyn • Barna går ofte på tur i nærmiljøet. • Kjenner til skolen, SFO og uteområdet • Oppleve å bli sett og hørt og få lov til å foreta valg ut fra egne forutsetninger • Bidra til fellesskapet ved å sortere søppel, rydde i nærmiljøet • Vi samtaler med barna om toleranse og respekt • Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og skikker. • Lære mer om Barnekonvensjonen	• Erfare at alle mennesker, uansett alder, kjønn og forutsetninger, inngår og bidrar til fellesskapet i barnehagen • Besøke skolene/SFO som en del av størstingklubben • Alle skal bli sett og hørt, men skal også erfare at de ikke alltid kan få gjennomslag for det de vil og det de mener • Samtaler om universet, jorden, kontinenter og land, ved bruk av atlas, faktabøker og internett • Samtaler rundt barns rettigheter

ANTALL, ROM OG FORM

Mål
• Utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom lek, styrte aktiviteter og spontane hverdagsaktiviteter • Gi barna mulighet til å utforske, og leke med tall, former og mønster

1-2 år

Hva	Hvordan
• Sortering • Begreper: Stor-liten	• Barna skal oppleve en til en telling og sortering i lek og hverdagsaktiviteter

• Finne sin egen plass i gangen • Er introdusert med tallremse, særlig 1, 2, 3	• Rydde og sortere leker - legge på plass • Putte oppi - ta ut, borte - tittei
---	---

2-3 år

Hva	Hvordan
• Parkobling – sammenligning av objekter uten å bruke tallord eller telling. • Begynnende peketelling: 1, 2, 3 • Bli kjent med tallene • Utvikle romforståelse • Begreper: liten - mellom - stor, over – under, foran og bak • Bli kjent med noen geometriske figurer: runding, firkant og trekant • Bli kjent med primærfargene og vite hva de heter	• Barna får utforske og oppleve seg selv i rommet ved bruk av kroppen sin. • Pusle puslespill • For eksempel eventyret «gullhår og de tre bjørnene» • Bruke tall og telling i naturlige situasjoner • Sortere leker etter farge og størrelse • Plassering, hvor f. Eks skoene skal stå • Bygge hytter og lage ulike hinderløyper. • Bruke eventyr, historier, sanger, samtaler og regler. • Synliggjøre de ulike geometriske figurene på ulike måter • Bruke fargene – rød, gul, blå og grønn

3-4 år

Hva	Hvordan
• Vi lar barna bli kjent med tallrekka fra 1-10 • Barna kan sortere ting i riktig kasse. • Barna lærer navn på ulike geometriske figurer	• Barna øver på å tegne, klippe forskjellige former, farger og størrelser • bruke alle dagligdagse muligheter for telling • Regler og eventyr med telling

• Barna får forståelse for begrepene lite, stor, under og over • Parkobling av et tallord med et objekt (telling av objekter som står i rekke) • Øve på dagsrytmen og rekkefølge • Kjenner igjen de vanligste fargene og vet hva de heter	• Vi bruke korrekte matematiske begreper når vi snakker om former • Perle, modelleringsleire, tegning • Konstruksjonslek (klosser, duplo/lego, puter, sand) • Bruke alle anledninger til å navngi primær- og sekundærfargene
--	---

4-5 år

Hva	Hvordan
• Kjenne til ukedagene, måneder og de forskjellige årstidene • Kan tallremsa til ti • Kjenner til bokstaver og tall	• Samlinger, og samtaler om ukedager, måneder og årstid • Telle fingre • For eksempel «geitekillingen som kunne telle til ti»

5-6 år

Hva	Hvordan
• Kjenne igjen symboler på en terning • Kan og bruke tidsbegreper: I går, i morgen, osv • Kan navn på ukedagene og rekkefølgen av dem • Bli kjent med tall opp til 20 • Forstå sammenhengen mellom tall og mengde • kan sortere ut i fra form og farge. • Vise og bevisstgjøre matematiske begreper • Øve på retningssans-høyre, venstre. • Erfare matlaging - veie, måle • Plasseringsord – første, andre osv.	• Pusle og spille spill • Telle oppover og nedover og videre fra... • Oppgaver i størstinggruppa • Tellebøker • Leke med/bygge og konstruere med «udefinerbart materialer»

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Mål

- Barna skal oppleve at det er mange måter å tenke, handle og leve på
- Barna føler seg sett og anerkjent for den de er
- Barna lærer om ulike verdier, livssyn og livsformer
- Barna utvider forståelsen om kulturelle likheter og forskjeller, og inkluderes i et miljø som motvirker mobbing.
- Barna skal få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte, reflektere og finne svar og gjennom det legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

1-2 år

Hva	Hvordan
• Markere tradisjoner og høytider på enkle måter • Ta barna på alvor • Anerkjennelse fra voksne • Gi omsorg • Fokus på vennskap • Barna blir kjent med ulike ansiktsuttrykk knyttet til følelser • Bygge relasjoner	• Bruke sansene og opplever høytidene gjennom sang og felles opplevelser • Være observant på kroppsspråk og mimikk • Voksne skal handle utfra barnets signaler og utfra kunnskap om barns behov • hjelpe barna til å vise godhet for hverandre – hjelpe og trøste • Takke for maten

2-3 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikler ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Få erfaringer med å dele med andre • Få erfaring med å ta egne valg. • Snakker om følelser: Glad, lei seg, sint, redd	• Gi rom for undring og filosofi. • Basis høflighetsfraser-hei, hade, takk • Voksne skal sette ord på følelsene barna har, bekrefte. • Turtaking • Øver på å lytte til hverandre

• Gjenkjenner følelser hos andre • Utvikler evne til å vise omsorg for hverandre • Barna blir kjent med ulike ansiktsuttrykk knyttet til følelser	• Veilede/snakke med barna i vanskelig og utfordrende situasjoner i fht. konflikt, utestengelse og mobbing. • Voksne skal være rollemodeller, bevisste på ord og kroppsspråk • Se og anerkjenne positiv samhandling • Vi samtaler, synger og forteller om ulike følelser og sinnsstemninger, og hjelper barna til å sette ord på følelser
---	--

3-4 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikler ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Trener på å tenke gjennom ting, være nysgjerrige. • Blir bevisst på at «mine handlinger påvirker andre» • Vise empati. • Blir kjent med ulike kulturer som er representert i barnehagen • Blir kjent med høytider og tradisjoner • Barna skal lære å sette grenser for seg selv, og respektere andres grenser • Erfarer at: «Det er flott å være meg, det er flott å være forskjellige.» • Øve på sinnemestring	• Samtale og bøker om vennskap og følelser • Får veiledning i konfliktsituasjon • Oppfordre til dialog blant barna • Vi har undrende samtaler om hvorfor man markerer ulike tradisjonelle høytider • Vi hjelper barna til å reflektere over følelser og egne handlinger • Vi bruker arbeidsverktøyet «røde og grønne tanker». • Voksne skal være lyttende, stille oppfølgingsspørsmål, være undrende i dialog med barna • Øve på å si "nei", eller "stopp" for å sette grenser for seg selv

	• Øve på å respektere andres «stopp» • Samtale og bøker om ulike kulturer og levemåter. • Samtaler i hverdagen om ulikheter, hvordan alle er viktige i et fellesskap • Markering og forberedelse til høytider, tradisjoner innenfor ulike religioner og livssyn som er representert i barnehagen
--	---

4-5 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikler ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Kjenner til religioner, høytider og tradisjoner som er representert i barnegruppa • Øver på problemløsning og selvstendig tenkning • Samtaler og filosoferer over grunnleggende spørsmål • Viser respekt og toleranse for hverandre i det vi sier og gjør	• Markerer høytider og tradisjoner fra andre kulturer/religioner i samarbeid med foreldrene • Bruker barnesamtaler om likheter og ulikheter i kultur og livsstil og hvordan det kan bli et verdifullt mangfold • Bruker barnas erfaringer som utgangspunkt for samtale. • Verner om gode leke situasjoner der barna er i god relasjon med hverandre • Skaper et inkluderende fellesskap i barnegruppene og i barnehagen som helhet

5-6 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikler ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Lærer den gylne regel: «Alt dere vil at andre skal gjøre	• Vi har undrende samtaler om hvorfor man markerer ulike tradisjonelle høytider • Vi bruker ulike arbeidsverktøy til

mot dere, skal også dere gjøre mot dem» Barna lærer seg å håndtere konflikter, hvordan vi er mot hverandre og konsekvensene av valg vi tar	filosoferende samtaler med barna Vi bruker arbeidsverktøyet «røde og grønne tanker».
---	---

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Mål

- Legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring.

1-2 år

Hva	Hvordan
- Legge til rette for varierte opplevelser ute - Få mulighet til å bruke sansene og undre seg - Få kjennskap til norske husdyr og insekter	- Være ute hver dag, få erfaring med ulikt vær - De voksne skal være gode rollefigurer og vise respekt og varsomhet i naturen når man er sammen med barna - Ta turer utenfor barnehagens område i smågrupper - Sette av god tid og ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser, forutsetninger og undring - Bruke bilder, sanger og pekebøker om husdyr og insekter - Høre/etterligne dyrellyder

2-3 år

Hva	Hvordan
Videreutvikle ferdigheter og interesser fra de foregående stadier	- Vi leter etter insekter, blomster og naturmaterialer - Bruker forstørrelsesglass - Leker med vann

• Barna får kjennskap til søppelsortering • Oppdage og erfare natur fenomener (årstider, snø, vann osv.) • Får mulighet til å utforske nye områder • Får erfaring med Ipad • Får kjennskap til hvor maten vi spiser kommer fra.	• Bruker barnas undring og nysgjerrighet om natur og dyr i temajobbing
---	--

3-4 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikle ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Vi utforsker endringer i naturen – de fire årstidene • Får kjennskap til elementene – jord, ild, lys og vann • Barna får gode holdninger til å være ute i all slags vær • Barna deltar i kildesortering • Utfører eksperimenter og undrer oss over prosessen	• Vi går turer i nærmiljøet • Leverer restavfall i riktige containere • Vi plukker søppel i nærmiljøet og i barnehagen • Bruker Ipad

4-5 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikle ferdigheter og interesser fra de foregående stadier • Lager mat • Introduserer barna for miljøvern	• Gi barna oppgaver som stimulerer nysgjerrighet og kunnskap ift naturen og miljøet

5-6 år

Hva	Hvordan
• Videreutvikle ferdigheter og interesser fra de foregående stadier	• Bruke faktainformasjon i større grad enn tidligere • Barna gjennomfører eksperimenter

• Vi har egen turdag for størstingene hver uke • Kunnskap om hvordan mennesket og naturen er avhengig av hverandre • Barna lærer om gjenbruk og å ivareta naturen	• Innhente materialer til gjenbruk som er en del av det «udefinerbare materialene» vi har tilgjengelig
---	--

ÅRSHJUL

August	HØST		<i>Mål for perioden står i periodeplanen som blir lagt ut på Visma</i>
14 og 15. August		Planleggingsdager - BHG STENGT	
September			
September		Brannvernuke 38	
23.		SU møte	(Info kommer)
Oktober			
7.Okt		Foreldremøte (små)	(Info kommer)
8.Okt		Foreldremøte (store)	
10.Okt		Verdensdagen for psykisk helse	Vi markerer uke 41 Felles samling fredag 10/10
November			
17.		SU møte	
28. November		Planleggingsdag - BHG STENGT	
Desember	VINTER		<i>Mål for perioden står i periodeplanen som blir lagt ut på Visma</i>
		Julegudstjeneste-store barns avdelingene	(Info kommer)

12. desember		Lucia markering for barna	
18. Desember		Nissefest	
24. desember til og med 1. januar		Romjulistengt - BHG STENGT	
Januar			
16. januar		Planleggingsdag - BHG STENGT	
Februar			
6. Februar		Markerer samefolkets dag	
12. Februar		Karneval	Vi lager kostymer selv til karnevalet.
Mars	VÅR		Mål for perioden står i periodeplanen som blir lagt ut på Visma (Info kommer)
4.		Su møte	
11 mars		Barnehage-dagen	
April			
17. April		Planleggingsdag BHG STENGT	
19. April		Frist for å melde inn sommerferie	
		Påskevandring	(Info kommer)
Mai			
Mai		Fotballtrøyefredag	Vi markerer Barnekreftforeningens årlige fotballtrøyefredag.
Uke 19		MILJØVERN UKE.	

6.mai		Dugnad- foreldre, i regi av FAU?	
15 mai		17 mai-feiring	
Juni	SOMMER		Mål for perioden står i periodeplanen som blir lagt ut på Visma (Info kommer)
3.		Su møte	
Uke 22-26		Tilvenning til ny avdeling uke	(Info kommer)
		Sommeravslutning for størstinggruppen.	(Info kommer)
		Stolthets uke	Bhg har tilrettelagt markering av Pride
Juli		Sommerstengt: uke 29,30 og 31	

Sentralbord: 67 05 90 00

Epost: postmottak@nittedal.kommune.no

Besøksadresse: Rådhusveien 1, 1482 Nittedal

www.nittedal.kommune.no

NITTEDALKOMMUNE
der storby møter marka